

ELIAMEP Briefing Notes

33 / 2014

Οκτώβριος 2014

“Έλλειψη πολιτικού διαλόγου στην Αλβανία: Το μεγαλύτερο αγκάθι για την έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Μπλεντάρ Φετά

Βοηθός Ερευνητής, Πρόγραμμα Νοτιοανατολικής Ευρώπης, ELIAMEP

Το Σεπτέμβριο η Αλβανία βρέθηκε στο επίκεντρο των περιφερειακών εξελίξεων λόγω δύο σημαντικών επισκέψεων που ουσιαστικά έστειλαν διαφορετικά μηνύματα επιβεβαιώνοντας για ακόμα μία φορά τον προβληματισμό που επικρατεί σε όλο το φάσμα της αλβανικής πολιτικής σκηνής. Από τη μια πλευρά, η επίσκεψη του Πάπα Φραγκίσκου βρήκε τους Αλβανούς ενωμένους δίνοντας την εντύπωση μιας χώρας σύμβολο του δια-θρησκευτικού διαλόγου λόγω της ειρηνικής συνύπαρξης διαφορετικών θρησκειών. Από την άλλη πλευρά, η ενότητα αυτή απουσίαζε κατά τη διάρκεια του τέταρτου γύρου του διαλόγου υψηλού επιπέδου μεταξύ Αλβανίας – ΕΕ για την ολοκλήρωση των πέντε βασικών προτεραιοτήτων που θα δώσουν το πράσινο φως για την έναρξη των διαπραγματεύσεων. Εκεί η Αλβανική πολιτική τάξη απέτυχε στην εξεύρεση μιας κοινής γλώσσας με την κυβέρνηση και την αντιπολίτευση να συνεχίζουν να αλληλοκατηγορούνται εξαπολύοντας μύδρους προσβολών και χαρακτηρισμών, παρουσία αυτή τη φορά και του αρμόδιου επιτρόπου για την διεύρυνση, Stefan Fule.

Η συνέχιση των μεταρρυθμίσεων στις πέντε βασικές προτεραιότητες και η αποκατάσταση του πολιτικού διαλόγου που συνεπάγεται την επιστροφή της αντιπολίτευσης στο κοινοβούλιο υπήρξαν τα κεντρικά μηνύματα των Βρυξελλών. Ο αρμόδιος επίτροπος διεύρυνσης δεν παρέλειψε να τονίσει την υποστήριξη των Βρυξελλών στις προσπάθειες της αλβανικής κυβέρνησης υπογραμμίζοντας τη σημασία της καθολικής συμμετοχής στις μεταρρυθμίσεις ως προϋπόθεση για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας τους. Ο Fule φάνηκε ιδιαίτερα απογοητευμένος από την στάση της αντιπολίτευσης και ζήτησε την επιστροφή της στο κοινοβούλιο, καθώς η «πολιτική του δρόμου» σύμφωνα με τον ίδιο δε συνάδει με Ευρωπαϊκές πρακτικές και δεν βοηθάει την Ευρωπαϊκή πορεία της χώρας. Ο επίτροπος, όμως δεν παρέλειψε να ζητήσει και από την Σοσιαλιστική κυβέρνηση του Edi Rama να αναλάβει πρωτοβουλία διασφαλίζοντας όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις για έναν δημοκρατικό διάλογο. Εξάλλου, όπως ο ίδιος ανέφερε, για την επίτευξη του διαλόγου είναι απαραίτητη η φωνή της αντιπολίτευσης εντός του κοινοβουλίου.

Ωστόσο, οι δηλώσεις Fule και η προσπάθειά του να φανεί αμερόληπτος δεν φαίνεται να συγκίνησαν ιδιαίτερα το κόμμα που ηγείται της αντιπολίτευσης, το Δημοκρατικό Κόμμα του πρώην πρωθυπουργού Sali Berisha. Αντίθετα, φαίνεται ότι προκάλεσαν μια βαθύτερη ρήξη ανάμεσα στους Δημοκράτες και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Χαρακτηριστική ήταν η τοποθέτηση ανώτατων στελεχών του κόμματος που, σχολιάζοντας τις δηλώσεις Fule, επιχείρησαν να υποβιβάσουν τις επιταγές του για τη διεύρυνση και τις πιθανότητες ένταξης της Αλβανίας στην Ε.Ε. αναφερόμενοι στην επικείμενη λήξη της θητείας του.

Την άποψη αυτή δεν την ενστερνίζονται όλα τα στελέχη του Δημοκρατικού Κόμματος, φανερώνοντας την κρίση που υποβόσκει στους κόλπους του, ήδη από την συντριπτική ήττα των προηγούμενων κοινοβουλευτικών εκλογών που προκάλεσε την παραίτηση του ιστορικού ηγέτη των Δημοκρατών Sali Berisha από την ηγεσία του κόμματος και την αντικατάστασή του από το Δήμαρχο των Τιράνων, Lulzim Basha. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η πρώην Υπουργός Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και νυν Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για την Ευρωπαϊκή Ενσωμάτωση, Majlinda Bregu η οποία βρέθηκε στο πλευρό του Αλβανού Πρωθυπουργού, Edi Rama, κατά τη διάρκεια της συνάντησης του με τον Stefan Fule. Η εξέλιξη δεν πέρασε απαρατήρητη προκαλώντας τη δυσαρέσκεια του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης, Lulzim Basha, ο οποίος δεν την προσκάλεσε στην συνάντηση που είχε ο ίδιος με τον επίτροπο διεύρυνσης. Προς το παρόν το κόμμα είναι ενωμένο, ωστόσο φαίνεται να υποβόσκει μια διαίρεση μεταξύ της παλαιάς φρουράς που παραμένει πιστή στον Sali Berisha και της νέας

“Έλλειψη πολιτικού διαλόγου στην Αλβανία: Το μεγαλύτερο αγκάθι για την έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση

γενιάς που υποστηρίζει τον Lulzim Basha. Σε γενικές γραμμές η επίσκεψη του αρμόδιου επιτρόπου για την διεύρυνση στα Τίρανα δεν φαίνεται να γεφύρωσε το χάσμα μεταξύ αντιπολίτευσης και κυβέρνησης αλλά δημιούργησε νέα μέτωπα.

Όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις, η δημιουργία των Κοινών Ομάδων Εργασίας στις βασικές προτεραιότητες – Δημόσια Διοίκηση, Δικαστικό Σύστημα, Καταπολέμηση της Διαφθοράς και του Οργανωμένου Εγκλήματος, Ανθρώπινα Δικαιώματα – έτυχε θετικής αξιολόγησης, ενώ θεωρήθηκε απαραίτητη η δημιουργία του Εθνικού Συμβουλίου για την Ευρωπαϊκή Ενσωμάτωση το οποίο θα επιτρέψει τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στην διαδικασία των μεταρρυθμίσεων.

Οι πέντε βασικές προτεραιότητες - Απαραίτητες μεταρρυθμίσεις και δράσεις

Δημόσια Διοίκηση

- Πλήρης εφαρμογή του νόμου για την λειτουργία των Δημοσίων Υπηρεσιών (Civil Service Law) που τέθηκε σε εφαρμογή τον Φεβρουάριο του 2014 προκειμένου να επιτευχθεί η αξιοκρατία στους κόλπους της δημόσιας διοίκησης.
- Έλεγχος όλων των φακέλων των δημοσίων υπαλλήλων προκειμένου να ελεγχθεί αν ανταποκρίνονται στα επαγγελματικά προσόντα που προβλέπει ο καινούργιος νόμος.
- Ολοκλήρωση του τελικού σχεδίου της στρατηγικής για την μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης, με σκοπό της τελική υποβολή του στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2014 και την υιοθέτηση του τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους.
- Ολοκλήρωση και οριστικοποίηση του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Code of Administrative Procedures) σύμφωνα με τις επιταγές της ΕΕ.
- Βελτίωση των διαδικασιών πρόσληψης στο δημόσιο και διορισμός του Επιτρόπου Δημοσίων Υπηρεσιών (Civil Services Commissioner)

Δικαστικό Σύστημα

- Ολοκληρωμένη, συνεκτική και χωρίς αποκλεισμούς διαδικασία μεταρρύθμισης του δικαστικού συστήματος. Συμμετοχή της εκτελεστικής, νομοθετικής και δικαστικής εξουσίας, καθώς και της αντιπολίτευσης και της κοινωνίας των πολιτών - Στενότερη συνεργασία με την Επιτροπή της Βενετίας.
- Αναθεώρηση του Αστικού και Ποινικού Κώδικα σύμφωνα με τις συμβουλές της Επιτροπής της Βενετίας σχετικά με τα σχέδια τροπολογιών που σχετίζονται με την μείωση του όγκου των υποθέσεων που εκκρεμούν στο Ανώτατο Δικαστήριο και την επιβολή κυρώσεων σε δικηγόρους για την καθυστέρηση της δικαστικής διαδικασίας.
- Εφαρμογή των τροποποιήσεων του νόμου περί οργάνωσης των διοικητικών δικαστηρίων και βελτίωση των υποδομών τους - Προτεραιότητα η πλήρωση των επτά κενών θέσεων.
- Μέτρα για την βελτίωση της αιτιολογίας των δικαστικών αποφάσεων – Πλήρωση των κενών θέσεων στο Ανώτατο Δικαστήριο – Το 2015 να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στην ανεξαρτησία των δικαστικών θεσμών.

Καταπολέμηση της Διαφθοράς

- Αποτελεσματική εφαρμογή του νόμου περί πρόσβασης στην πληροφορία (Law on Accession to Information) ιδίως όσον αφορά την δημοσιοποίηση των δηλωθέντων περιουσιακών στοιχείων.
- Υιοθέτηση της στρατηγικής για την καταπολέμηση της διαφθοράς και των σχεδίων

“Έλλειψη πολιτικού διαλόγου στην Αλβανία: Το μεγαλύτερο αγκάθι για την έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση

δράσης καθώς και διάθεση επαρκούς ανθρώπινου δυναμικού για την εφαρμογή της.

- Ενίσχυση των ικανοτήτων (συμπεριλαμβανομένου του αριθμού του προσωπικού) του Γραφείου του Εθνικού Συντονιστή (Office of the National Coordinator) – Πιο σύγχρονο και αποτελεσματικότερο σύστημα καταπολέμησης της διαφθοράς.
- Τακτική παρακολούθηση των δράσεων για την καταπολέμηση της διαφθοράς – Αναβάθμιση της ποιότητας των δεδομένων για την διαφθορά με σκοπό την καλύτερη περαιτέρω αξιολόγησή τους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την κοινοποίηση τους στα κράτη μέλη της ΕΕ.
- Περαιτέρω αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων και των λειτουργιών του Εθνικού Γραφείου Ερευνών (National Bureau of Investigation) που αποσκοπεί στην καταπολέμηση της διαφθοράς σε ανώτερα επίπεδα.

Καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος

- Περαιτέρω ενέργειες για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και κάθε άλλης μορφής παράνομης διακίνησης – Υιοθέτηση εθνικής στρατηγικής για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων για τα έτη 2014-2017.
- Μεγαλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών με άλλες χώρες και διεθνείς οργανισμούς – Πλήρης εφαρμογή της επιχειρησιακής και στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ της EUROPOL και Αλβανίας που τέθηκε σε εφαρμογή τον Ιούνιο του 2014.
- Εντονότερη και στενότερη συνεργασία με τις γειτονικές χώρες – Αλβανία, Ελλάδα και Ιταλία βρίσκονται σε διαπραγματεύσεις για μία συμφωνία για την από κοινού θαλάσσια επιτήρηση.
- Επαρκείς ανθρώπινοι και οικονομικοί πόροι για το γραφείο του εισαγγελέα με σκοπό την βελτίωση της ποιότητας και την αύξηση της αποτελεσματικότητας των ερευνών – Διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του προσφάτως τροποποιηθέντος Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και τη λειτουργία του συστήματος διαχείρισης υποθέσεων.

Ανθρώπινα Δικαιώματα

- Πλήρης ενημέρωση για τις βελτιώσεις του νομοθετικού και πολιτικού πλαισίου σχετικά με τον σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων.
- Εφαρμογή του νέου νόμου για τα άτομα με αναπηρία και ανάληψη περαιτέρω μέτρων για την ένταξη των Ρομά.
- Πλήρης ενημέρωση για τις εξελίξεις που σχετίζονται με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τον διορισμό του Εθνικού Συντονιστή για τα Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας (National Coordinator for Property Rights)

Το κράτος δικαίου αποτελεί βασική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς θεωρείται βασικός πυλώνας για την ήδη εξαγγελθείσα από την κυβέρνηση του Edi Rama, ριζική μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος που αναμένεται να δημιουργήσει διαφωνίες και εντάσεις με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Bujar Nishani, λόγω της θέσης του ως επικεφαλής του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου. Ήδη οι σχέσεις κυβέρνησης και Προέδρου της Δημοκρατίας βρίσκονται σε τεταμένο σχοινί.

Συμπερασματικά, το τέλος του τέταρτου γύρου του διαλόγου υψηλού επιπέδου μεταξύ Αλβανίας-ΕΕ βρήκε την αλβανική πολιτική τάξη με πολλά ανοιχτά μέτωπα που δεν αφήνουν πολλά περιθώρια για αποκατάσταση των σχέσεων της εντός και εκτός κοινοβουλίου. Ο θρησκευτικός διάλογος δεν

‘Έλλειψη πολιτικού διαλόγου στην Αλβανία: Το μεγαλύτερο αγκάθι για την έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση

κατόρθωσε να αποτελέσει παράδειγμα για τις πολιτικές δυνάμεις ώστε να ξεπεράσουν τις διαφωνίες τους και να επικεντρωθούν στο κοινό στόχο της Ευρωπαϊκής Ενσωμάτωσης. Αξίζει να σημειωθεί, βέβαια, ότι εκτός από τα προβλήματα στις σχέσεις κυβέρνησης και αντιπολίτευσης, έγιναν εξίσου εμφανείς τριγμοί και εντός της αξιωματικής αντιπολίτευσης κάτι που καταδεικνύει την ευρύτερη ρευστότητα που επικρατεί κατά μήκος της Αλβανικής πολιτικής σκηνής. Ο διακομματικός διάλογος φαντάζει μακρινός για την Αλβανία κάτι που δυσχεραίνει την ολοκλήρωση των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων και καθυστερεί την έναρξη των διαπραγματεύσεων με την ΕΕ

Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ)

Λεωφ. Βασιλ. Σοφίας 49, 10676 Αθήνα | Τηλ. +30 210 7257 110 | Fax +30 210 7257 114 | E-mail eliamep@eliamep.gr

Το ΕΛΙΑΜΕΠ δεν υιοθετεί ως ίδρυμα πολιτικές θέσεις. Καταβάλλει μάλιστα προσπάθεια να παρουσιάζονται στα πλαίσια των εκδηλώσεών του και στο μέτρο του δυνατού όλες οι υπάρχουσες απόψεις. Υπό το πρίσμα αυτό, οι αναλύσεις και οι γνώμες που δημοσιεύονται στις σειρές του θα πρέπει να αποδίδονται αποκλειστικά στους συγγραφείς και να μην θεωρείται ότι αντιπροσωπεύουν απαραίτητα τις απόψεις του Ιδρύματος..

Μάθετε περισσότερα για το έργο μας - Επισκεφθείτε τον ιστότοπο www.eliamep.gr/en

Αν επιθυμείτε να διαγραφείτε από τη λίστα παραληπτών προωθείστε κενό μήνυμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση unsubscribe@eliamep.gr